

**Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Nadzoru nad Systemem Opieki Zdrowotnej
Śląskie Centrum Zdrowia Publicznego**

**NOWOTWORY
ZŁOŚLIWE
w województwie śląskim**

Katowice 2009

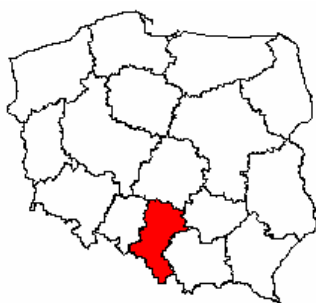
NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Śląskie Centrum Zdrowia Publicznego

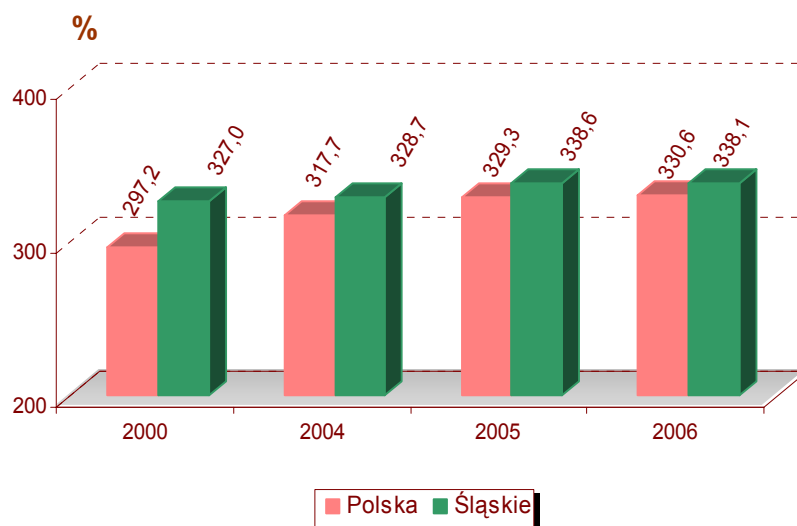
Nowotwory złośliwe są jednym z najistotniejszych problemów zdrowotnych, zarówno w Polsce, jak i w województwie śląskim - stanowią drugą co do częstotliwości przyczynę zgonów, powodując w naszym regionie ponad 11 000 zgonów (co stanowi około 25 procent zgonów rejestrowanych w województwie śląskim). Polska należy do krajów o średniej zachorowalności i wysokiej umieralności z powodu chorób nowotworowych.

W Polsce rejestruje się rocznie ponad 126 tysięcy zachorowań na nowotwory złośliwe, z tego ponad 15 tysięcy zachorowań w województwie śląskim, co stanowi ponad 12% nowych przypadków zachorowań rejestrowanych w ciągu roku w całym kraju.

Należy jednak pamiętać, że liczby te nie odzwierciedlają rzeczywistej liczby zachorowań, tak w Polsce, jak i w województwie śląskim, ze względu na utrzymujące się niedorejestrowanie zachorowań na nowotwory złośliwe.

Zachorowania na nowotwory złośliwe w Polsce i województwie śląskim na 100 000 ludności

Zachorowania na nowotwory złośliwe w Polsce i województwie śląskim

Rok	Polska	Śląskie	Polska	Śląskie
	liczby bezwzględne		na 100 000 ludności	
2000	114 871	15 886	297,2	327,0
2003	121 144	15 815	317,2	334,9
2004	121 300	15 473	317,7	328,7
2005	125 672	15 894	329,3	338,6
2006	126 019	15 815	330,6	338,1

*Uwaga: Dane o zachorowaniach na nowotwory złośliwe za rok 2006 stanowią ostatnie dostępne dane.
Źródło: Krajowy Rejestr Nowotworów.*

NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Choroby nowotworowe w odczuciu społecznym budzą większy lęk niż choroby układu krążenia, mimo że powodują dwukrotnie mniej zgonów. Warto zwrócić uwagę, że nowotwory złośliwe stanowią istotny problem nie tylko w starszych grupach wieku, ale są główną przyczyną przedwczesnej umieralności przed 65 rokiem życia i na tym tle Polska negatywnie wyróżnia się wśród krajów europejskich.

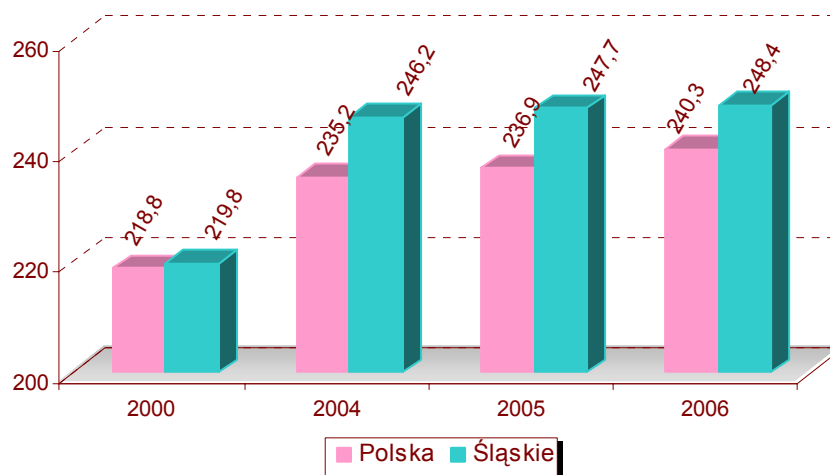
Zgony (C00-D09) na nowotwory złośliwe w Polsce i województwie śląskim				
Rok	Polska	Śląskie	Polska	Śląskie
	liczby bezwzględne		na 100 000 ludności	
2000	84 559	10 678	218,8	219,8
2003	88 305	11 146	231,2	236,1
2004	89 815	11 588	235,2	246,2
2005	90 396	11 622	236,9	247,7
2006	91 632	11 615	240,3	248,4

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS.

Nowotwór może rozwinąć się w każdej tkance, we wszystkich narządach, niezależnie od wieku. Współcześnie jest możliwe skuteczne leczenie nowotworów. Ich wyleczalność w Polsce wynosi około 30 procent. Nie jest to wynik zadowalający, gdyż w USA czy w Europie Zachodniej ten wskaźnik sięga 50-60 procent. Skuteczność leczenia zależy w głównej mierze od stadium, w którym nowotwór został wykryty. Dlatego tak ważnym jest, aby nie lekceważyć objawów choroby i regularnie wykonywać badania kontrolne.

Rak rozpoznany w początkowym stadium jest bardzo często całkowicie wyleczalny.

Zgony na nowotwory złośliwe (C00-D09) w Polsce i województwie śląskim
na 100 000 ludności

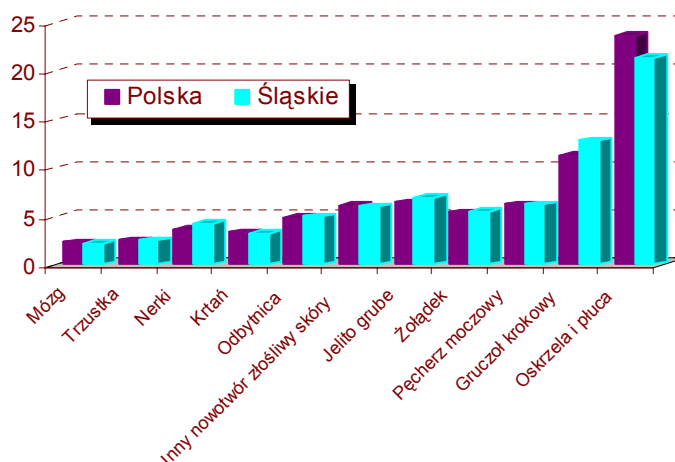
NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

NOWOTWORY — RODZAJE CZYNNIKÓW RYZYKA

Wszelkie czynniki i sytuacje, które powodują zwiększenie prawdopodobieństwa zachorowania człowieka na nowotwór złośliwy, nazywamy czynnikami ryzyka. Czynniki zwiększające ryzyko zachorowania na raka mogą być:

Zewnątrzpochodne — związane ze środowiskiem naturalnym (np. działanie promieni nadfioletowych), ze środowiskiem pracy (np. praca przy azbestie), z tzw. czynnikami zwyczajowymi (np. palenie papierosów zwiększa ryzyko zachorowania na raka płuca, krtani i innych narządów).

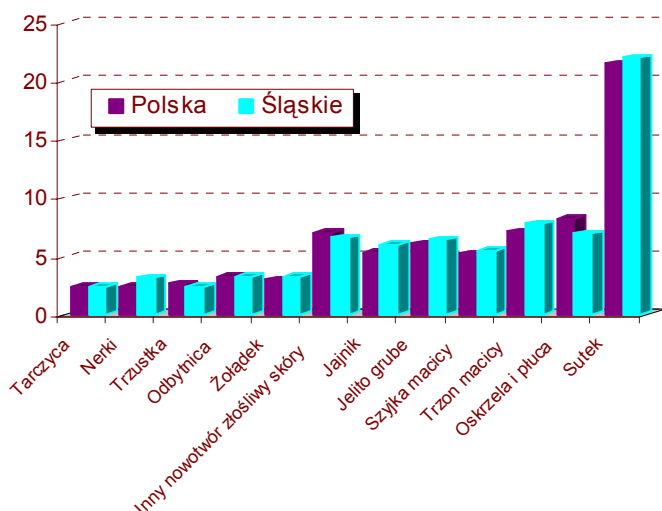
*Struktura zachorowań na najczęstsze nowotwory złośliwe.
Polska i województwo śląskie. 2006 rok
MĘŻCZYŹNI*

W województwie śląskim wśród kobiet dominuje zachorowalność na: nowotwór sutka (22% wszystkich zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet), nowotwór trzonu macicy (7,8), nowotwór oskrzeli i płuc (6,9) inny nowotwór złośliwy skóry (6,6) jelito grubego (6,4), jajnika (6%) i szyjki macicy (5,5%).

Wśród mężczyzn w województwie śląskim najwięcej nowych zachorowań odnotowano na: nowotwór oskrzeli i płuc (około 21,3% zachorowań na wszystkie nowotwory złośliwe u mężczyzn), nowotwór gruczołu krokowego (około 12,8%), jelito grube (ponad 6,9%), pęcherza moczowego (ponad 6,2%), inny nowotwór złośliwy skóry (6,0%).

*Struktura zachorowań na najczęstsze nowotwory złośliwe.
Polska i województwo śląskie. 2006 rok
KOBIETY*

Wewnątrzpochodne — czynniki związane z zaburzeniami hormonalnymi (znaczne stężenie estrogenów w ustroju może być czynnikiem ryzyka dla raka sutka i narządu rodowego), niektóre postaci nadżerki szyjki macicy i zwyrodnienia torbielkowatego sutka, nieprawidłowe zwężenia, polipy przewodu pokarmowego, nierodzenie.

Źródło: www.mediweb.pl

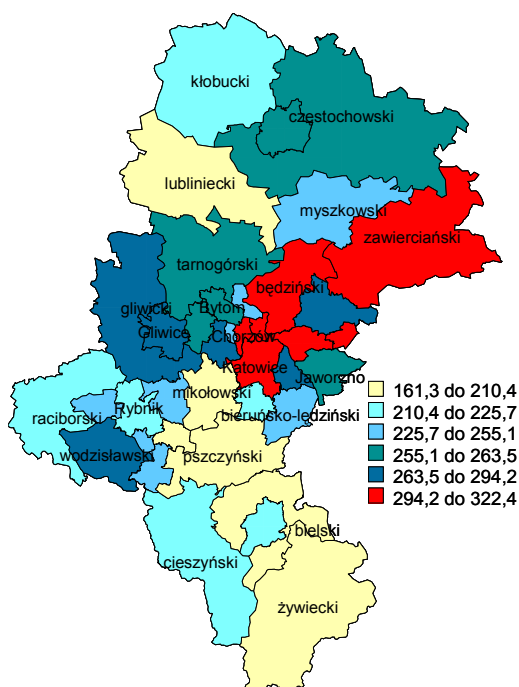
NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

NOWOTWORY — SIEDEM ZNAKÓW OSTRZEGAWCZYCH

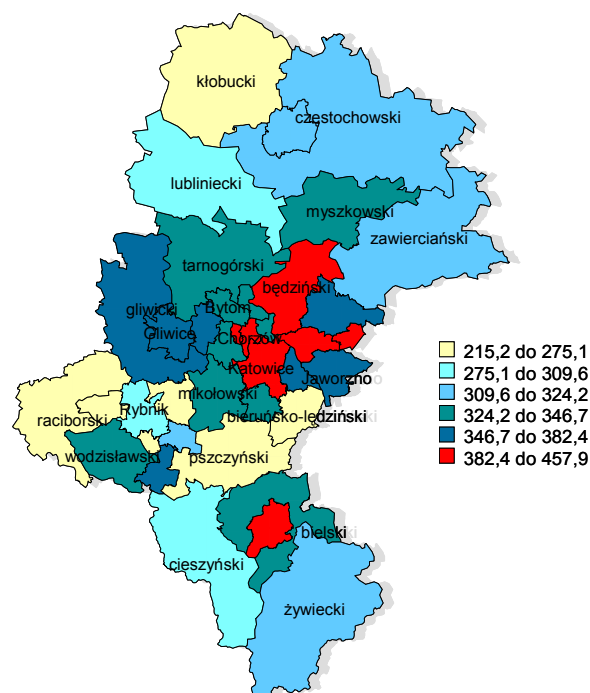
Poniżej przedstawiamy sytuacje, które mogą spotkać każdego człowieka oraz sposób postępowania w przypadku ich zaistnienia. Przedstawione zalecenia zostały opracowane przez Polski Komitet Zwalczania Raka". Jak najszybciej powinienes zgłosić się do lekarza, jeżeli zauważyłeś występowanie:

1. nietypowego krwawienia albo wydzieliny z naturalnych otworów ciała lub brodawek sutkowych;
2. guza albo zgrubienia w sutku lub w innych miejscach, np. na skórze, wardze i języku;
3. zmiany kształtu, wielkości lub koloru brodawek sutkowych, znamion lub brodawek na skórze;
4. owrzodzeń lub ran, które nie goją się w krótkim czasie;
5. przedłużających się zaburzeń w oddawaniu stolca lub moczu;

Zgony na nowotwory ogółem (C00 - D48) według powiatów w województwie śląskim w 2006 roku. na 100 000 ludności

Zachorowania na nowotwory złośliwe według powiatów w województwie śląskim w 2006 r. Ogółem - na 100 000 ludności

6. przedłużających się zaburzeń trawienia (np. wzdęć, odbijania, uczucia ciężkości w żołądku po spożyciu pokarmów lub trudności w połykaniu);
7. chrypki lub kaszlu, utrzymujących się bez wyraźnej przyczyny.

Źródło: www.mediweb.pl

W województwie śląskim najczęściej na nowotwory złośliwe chorują mieszkańcy: Chorzowa, pow. Będzińskiego, Bielska-Białej, Katowic i Sosnowca.

Najczęściej z powodu nowotworów złośliwych umierają mieszkańcy: Sosnowca, pow. Będzińskiego, Chorzowa, Siemianowic Śląskich i Katowic..

DODATKOWO KOBIETY POWINNY:

1. nie rzadziej niż co 3 lata zgłaszać się na badanie cytologiczne po ukończeniu 30 roku życia lub w terminach zaleconych przez lekarza ginekologa,
2. kontrolować swoje piersi, począwszy od 20 roku życia, raz w miesiącu, najlepiej po miesiączce lub w te same dni kalendarzowe miesiąca, gdy już nie miesiączkują,

3. od 30 roku życia zgłaszać się raz w roku do lekarza na badanie piersi,
4. od 35 roku życia regularnie wykonywać mammografię. W wieku między 35 a 39 rokiem życia zaleca się wykonanie co najmniej jednej mammografii, w wieku 40 - 49 lat mammografię należy wykonywać co 2 lata, a w wieku 50- 60 lat raz w roku. Powyżej 60 roku życia badanie mammograficzne wykonujemy według zaleceń lekarza (zwykle co 1,5 roku do 2 lat).

Źródło: www.mediweb.pl

Poniżej przedstawiamy zależność pomiędzy czynnikami ryzyka a rozwojem poszczególnych typów nowotworów

Czynnik ryzyka	Lokalizacja nowotworu
Dym papierosowy	płuca, krtąń, jama ustna, gardło, przełyk, trzustka, nerka, pęcherz moczowy, szyjka macicy
Dieta wysokokaloryczna	wszystkie lokalizacje
Tłuszcz w diecie	gruczoł krokowy, jelito grube, macica, sutek
Alkohol	jama ustna, gardło, przełyk, wątroba
Estrogeny	wątroba, macica, sutek
Azbest	płuca, opłucna

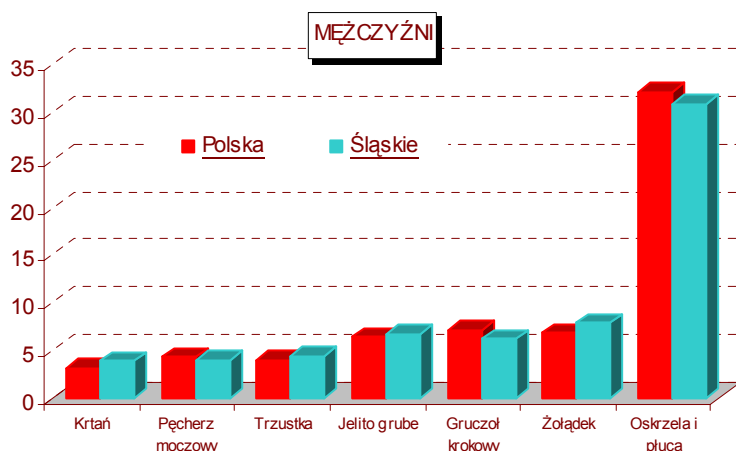

NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

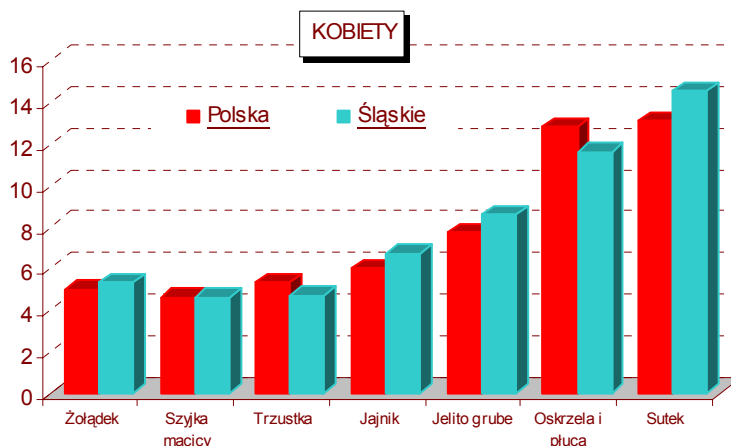
ZALECENIA POLSKIEGO KOMITETU ZWALCZANIA RAKA

1. Nie pal lub unikaj palenia tytoniu: nie rozpoczynaj palenia, zerwij z nałogiem, unikaj towarzystwa osób palących.
2. Ograniczaj spożywanie alkoholu, zwłaszcza alkoholi wysokoprocentowych.
3. Ograniczaj spożywanie tłuszczów zwłaszcza zwierzęcych.
4. Ograniczaj spożywanie produktów zbyt słonych i kwaśnych (marynaty), wędzonych i peklowanych.
5. Unikaj nadwagi także poprzez zachowanie sprawności fizycznej i zapewnienie organizmowi codziennej dawki ruchu.
6. Dostarczaj organizmowi witamin i mikroelementów, dziennie minimum 5 porcji owoców lub warzyw.

Struktura umieralności na najczęstsze nowotwory złośliwe.
Polska i województwo śląskie 2006 r.

Struktura umieralności na najczęstsze nowotwory złośliwe.
Polska i województwo śląskie 2006r.

W województwie śląskim:
wśród kobiet najczęstszą chorobą nowotworową, stanowiącą przyczynę zgonu, był nowotwór sutka (14,5% zgonów na nowotwory złośliwe), następnie nowotwór oskrzeli i płuca (11,6% oraz nowotwór jelita grubego (8,6%) i jajnika (6,7%).
Wśród mężczyzn największy odsetek zgonów na nowotwory złośliwe stanowiły: nowotwór oskrzeli i płuca (30,8%), żołądka (7,9%), jelita grubego (6,7%), gruczołu krokowego (6,2%).

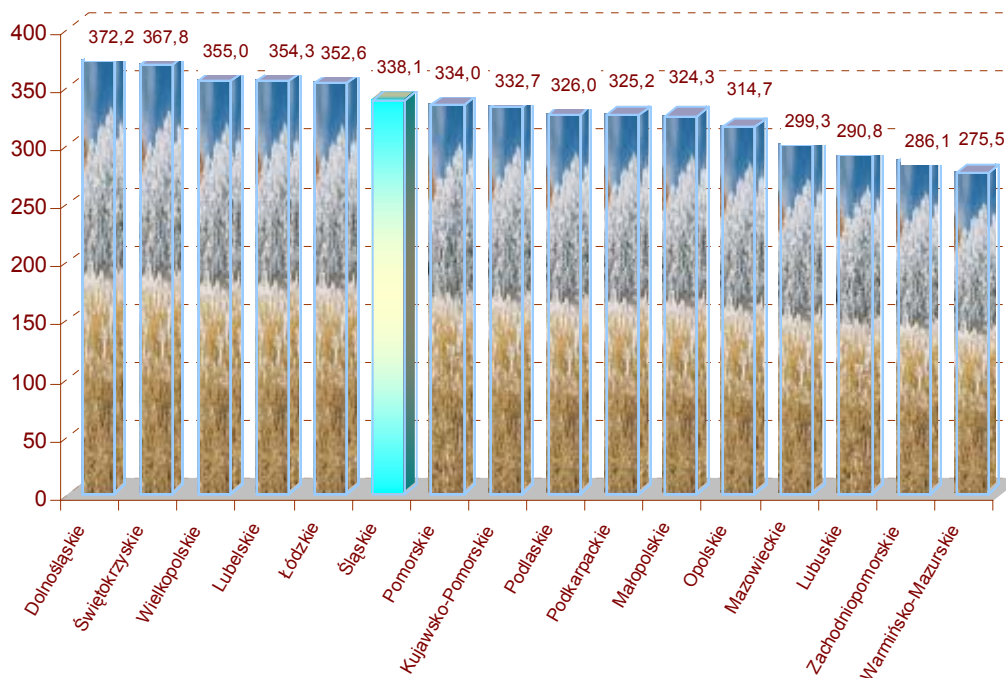
7. Spożywaj dużo produktów bogatych w błonnik, głównie pieczywa z gruboziarnistego przemiału mąki (warzywa i owoce też zawierają błonnik).
8. Przechowuj żywność w lodówce, zwłaszcza warzywa po ugotowaniu.
9. Unikaj nadmiernego naświetlania promieniowaniem słonecznym - dotyczy opalania się na słońcu (zwłaszcza w godz. 11-14) lub lampą kwarcową.
10. Zgłoś się do lekarza natychmiast, gdy wystąpi nawet tylko jeden z „siedmiu znaków ostrzegawczych”

NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Zachorowania na nowotwory złośliwe według województw - rok 2006

współczynniki na 100 000 ludności

Zgony na nowotwory ogółem (C00 – D48) według województw - rok 2006

współczynniki na 100 000 ludności

